

Anti-pestprotocol

Basisschool De Zeggewijzer

Juli 2021

1. Waarom een anti-pestprotocol?

Op De Zeggewijzer staan *veiligheid, eigenheid, zelfvertrouwen* en *zelfstandigheid* centraal. Vanuit deze vier kernwaarden streven wij ernaar de kinderen een veilig pedagogisch klimaat te bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Het sociaal-emotioneel leren heeft op De Zeggewijzer de hoogste prioriteit en door een preventieve aanpak (zie: 3. Preventieve maatregelen) werken wij continu aan een veilige, sterke en positieve groep.

Helaas kan het in een enkel geval toch gebeuren dat een kind door andere kinderen wordt gepest. Om te voorkomen dat een kind in de knoop komt met zichzelf en zijn schoolomgeving, neemt De Zeggewijzer elk signaal op het gebied van pesten serieus. Leerkrachten, leerlingen en ouders moeten alert zijn op het tijdig herkennen van pestgedrag. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en ouders samenwerken en actie ondernemen tegen dit gedrag.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen optreedt, voert de school het uitgewerkte anti-pestprotocol uit. (zie: 4. Het anti-pestprotocol in 5 stappen)

2. Pesten en Plagen

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen, wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen goed met allerlei conflicten om te gaan. Het stimuleert tevens het relativiseringsvermogen. Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast.

Voorbeelden van pestgedrag:

- Verbaal pesten (b.v. schelden, kleinerende opmerkingen, bijnamen)
- Digitaal pesten
- Fysiek geweld en intimidatie
- Isolatie en negeren
- Stelen of vernielen van bezittingen

3. Preventieve maatregelen

Het streven van De Zeggewijzer is om pesten voor te blijven. Dit doen we op de volgende manier:

3.1. Kwink

Om de sociaal-emotionele vaardigheden van de kinderen te stimuleren en te ontwikkelen maken we gebruik van Kwink. Dit is een wetenschappelijk onderbouwde online methode voor sociaal-emotioneel leren, inclusief leerlijnen voor burgerschap en mediawijsheid. Door een preventieve aanpak zorgt het systematisch werken met Kwink voor een sterke groep en een sociaal veilige omgeving waarin kinderen zichzelf kunnen zijn en waar verstoring gedrag en pesten niet voorkomen. Kwink kent een groepsbrede aanpak: met alle groepen werken we het hele jaar door aan dezelfde thema's. Kwink sluit naadloos aan op de visie van De Zeggewijzer: in welzijn leren. Wij zijn ervan overtuigd dat kinderen alleen optimaal tot ontwikkeling kunnen komen in een sociaal veilige omgeving.

Kwink richt zich op het stimuleren en ontwikkelen van 5 sociaal-emotionele gedragscompetenties:

- **Besef hebben van jezelf**
 - kunnen inschatten van je eigen gevoelens
 - kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
 - een gezond zelfvertrouwen
- **Besef hebben van de ander**
 - empathie
 - verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
 - sociale cues juist interpreteren
- **Keuzes kunnen maken**
 - weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
 - bijdragen aan een positief klimaat in de school
 - verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag
- **Zelfmanagement**
 - impulscontrole bij stressvolle situaties
 - omgaan met heftige emoties
 - doelgericht gedrag
- **Relaties kunnen hanteren**
 - relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
 - sociale druk weerstaan
 - conflicten oplossen

3.2. Pedagogische agenda

Wij werken het hele jaar door aan een warm en veilig pedagogisch klimaat. Voor een overzicht van onze activiteiten op dit gebied zie: [agenda pedagogisch klimaat](#)

3.3. Interne contactpersonen

De interne contactpersonen op De Zeggewijzer zijn juf Anita en juf Judith. Zij kunnen door zowel leerlingen als ouders benaderd worden omtrent problemen die ze niet met de eigen leerkracht kunnen of liever niet willen bespreken. De contactpersonen komen aan het begin van het schooljaar bij groep 1 t/m 8 om hun functie uit te leggen en de kinderen duidelijk te maken dat ze altijd kunnen komen als ze problemen hebben.

3.4. Pleinwacht

Er zijn gedurende de pauzes en een kwartier voor schooltijd twee of meerdere pleinwachten aanwezig op de speelplaats. Tijdens de eindtijd in de ochtend en de middag begeleidt de leerkracht zijn/haar groep naar buiten.

4. Het anti-pestprotocol in 5 stappen

Wanneer sprake is van pestgedrag, worden de volgende stappen doorlopen:

Stap 1

De leerlingen moeten eerst proberen zelfstandig het probleem op te lossen. Hiervoor gebruiken zij de vaardigheden die ze geleerd hebben tijdens Kwink.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, legt hij/zij het probleem aan de meester of juf voor. Ook kan het probleem gesignaleerd en aangekaart worden door leerlingen die niet direct bij het pesten betrokken zijn. De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 3

Na een week gaat de leerkracht opnieuw met de betreffende leerlingen in gesprek om de voortgang

te bespreken. Indien er geen sprake meer is van pestgedrag hoeven er geen vervolgstappen te worden gezet. De leerkracht rondt samen met de betreffende leerlingen deze periode op een positieve manier af. De leraar blijft wel alert op eventuele terugval/herhaling. Indien het probleem niet is opgelost, zie stap 4.

Stap 4

Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties. (dit verschilt per leeftijd/groep) en wordt een aantekening gemaakt in de dossiers van de betreffende leerlingen. Tevens worden de ouders van de betreffende leerlingen hierover geïnformeerd. De ouders worden gewezen op de richtlijnen ter begeleiding van het gepeste/het pestende kind (zie hoofdstuk 6). Ook worden tijdens deze stap de Intern Begeleider en directie op de hoogte gesteld van de situatie. Als na verloop van tijd blijkt dat het pesten hardnekkig is, volgt stap 5.

Stap 5

Bij systematisch ruzie/pestgedrag van een leerling houdt de leerkracht samen met de directie een gesprek met de leerling die pest en zijn/haar ouders. Ook wordt er een gesprek gehouden met de leerling die gepest wordt en zijn/haar ouders. In de gesprekken worden afspraken gemaakt over de wijze van handelen (regels, straffen, hulptraject, monitoring e.d.). Er wordt tussentijds geëvalueerd met ouders en leerkracht. Van de gesprekken worden verslagen gemaakt. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met externe deskundigen (Centrum Jeugd en Gezin C/JG). In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

5. Richtlijnen voor de begeleiding van de betrokken partijen in pestsituaties

Hieronder volgen algemene richtlijnen die, afhankelijk van de fase waarin het pestprobleem zich bevindt, ingezet kunnen worden om de begeleiding van alle betrokken partijen te bevorderen.

5.1. Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen waarbij het kind zelf een actieve rol speelt en de sociaal-emotionele vaardigheden inzet, die hij/zij bij Kwink heeft geleerd.
- Gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Afspraken maken over aanpak met ouders en kind.
- Indien nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining zoals o.a. SOVA, faalangstraining, Rots en Water.
- Als de problemen niet op school kunnen worden opgelost, wordt externe hulp ingeschakeld via CJG. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders.

5.2. Begeleiding van een kind dat pest / de meelopers:

- Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft op het gepeste kind.
- Samen met het kind werken aan oplossingen waarbij het kind zelf een actieve rol speelt en de sociaal-emotionele vaardigheden inzet, die hij/zij bij Kwink heeft geleerd.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Indien nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining.
- Als de problemen niet op school kunnen worden opgelost, wordt externe hulp ingeschakeld via CJG. Dit gaat altijd in overleg met de ouders.

5.3. Begeleiding van meelopers en andere kinderen

Deze middengroep wordt betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

- Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen en hun sociaal-emotionele vaardigheden inzetten, die ze bij Kwink hebben geleerd.

5.4. Adviezen aan ouders

a) Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen.
- Bedenk samen een plan van aanpak.
- Als pesten op straat plaats vindt, niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken.
- Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of om op een andere vereniging te gaan.(muziek, toneel, scouting e.d.)
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

b) Ouders van kinderen die pesten/meelopers:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of om op een andere vereniging te gaan.(muziek, toneel, scouting e.d.)
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

c) Alle ouders:

- Neem ouders van gepeste kinderen serieus.
- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind om voor anderen op te komen.
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.
- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Afspraken maken over aanpak met ouders en kind.
- Indien nodig/gewenst kan een kind deskundige hulp krijgen, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.
- Als de problemen niet op school kunnen worden opgelost, wordt externe hulp ingeschakeld via CJG. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders.

6. Digitaal pesten: anti-cyberpestprotocol

Op bestuursniveau (SKOD) is protocol mediawijsheid opgesteld en door de GMR goedgekeurd. Hierin is een anti-cyberpestprotocol opgenomen. De Zeggewijzer maakt gebruik van dat protocol. Hieronder staan de belangrijkste richtlijnen en stappen die wij hanteren in het geval van cyberpesten. Voor het volledige protocol mediawijsheid verwijzen wij u naar de website van de school.

Digitaal pesten is een onderdeel van traditioneel pesten. Deze vorm van pesten onderscheidt zich doordat het via digitale middelen uitgevoerd wordt en daardoor ook vaak veel meer anoniem gebeurt dan traditioneel pesten. Digitaal pesten kan plaatsvinden via computers, tablets, maar uiteraard ook via telefoons. Met de toename in gebruik van digitale middelen in de maatschappij, neemt ook de kans op misbruik van deze middelen toe. Ook als school dienen wij voorbereid te zijn op het gebruik en/of misbruik van digitale middelen, door leerlingen die aan onze zorg zijn toevertrouwd.

Omdat je elkaar bij digitaal pesten niet kunt zien, is het heel gemakkelijk om iemand te pesten zonder dat die ander weet dat jij het bent die dat doet. Juist deze anonimiteit maakt het pesten voor het slachtoffer vaak nog zwaarder dan gewoon pesten. De gepeste kan niet zeggen dat het hem/haar pijn doet en dat de pester ermee moet stoppen. Doordat het cyberpesten niet locatie gebonden is (het kan immers zowel vanuit thuis en vanuit school plaatsvinden) vraagt het om een brede aanpak. In deze aanpak dienen zowel leerkrachten, leerlingen als ouders betrokken te zijn. Alleen door een goede samenwerking tussen deze doelgroepen valt resultaat te boeken. Het gegeven dat het pesten niet meer locatie gebonden is, brengt namelijk ook met zich mee dat de impact op het gepeste kind groter wordt. In geval van digitaal pesten is er voor de gepeste geen "veilige haven" meer. Het pesten kan overal doorgaan, zowel thuis als op school. Hierdoor kan een kind zijn gevoel van veiligheid volledig kwijtraken, waardoor het welbevinden van het kind enorm daalt. Ongetwijfeld werkt dit door in de leerprestaties die we van dit kind mogen verwachten.

De aanpak van digitaal pesten heeft op twee sporen zijn uitwerking op schoolniveau:

a. Preventieve aanpak:

Wij maken leerlingen bewust van de mogelijkheden en risico's van het gebruik van alle vormen van media. Kwink besteedt in een aantal lessen aandacht aan mediawijsheid. Kwink ondersteunt de Week van de Mediawijsheid met een digitaal katern met achtergrondinformatie en lessuggesties.

b. Curatieve aanpak:

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus.

Wanneer de leerkracht signaleert of signalen krijgt via de leerling of de ouders, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan:

Stap 1: Gesprek met de gepeste leerling en indien mogelijk gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Stap 2: Ouders/verzorgers van de leerlingen worden op de hoogte gesteld

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. De ouders worden in het geval van cyberpesten eerder geïnformeerd dan bij 'offline' pesten, omdat cyberpesten vaker buiten schooltijd plaats vindt. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden of geeft aan na het gesprek met de leerlingen terugkoppeling te geven.

- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.

Stap 3: Afweging of het wenselijk is het pestgedrag bespreekbaar te maken in de groep waarin de leerling zit.

Bespreking van conflicten binnen een hele groep kunnen er ook toe leiden dat er reacties richting gepeste of pester ontstaan die het probleem juist vergroten in plaats van oplossen. Indien het pesten zich beperkt tot een enkele pester, zou het bespreekbaar maken in een groep weinig meerwaarde kunnen hebben. In dat geval wordt deze stap overgeslagen.

Stap 4: Na een week gaat de leerkracht met de betreffende leerlingen opnieuw in gesprek om de voortgang te bespreken

Deze stap is belangrijk in het proces. Het geeft zowel de gepeste leerling als de pester het gevoel dat de leerkracht een actieve rol wil blijven spelen in het wel en wee van de leerlingen. Deze houding voorkomt vaak herhaling van het gedrag.

Terheijden, juli 2021

Het ANTI-PESTPROTOCOL wordt elke vier jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit ANTI-PESTPROTOCOL

Dit protocol is besproken en goedgekeurd tijdens de teamstudiedag van november 2020 en is vastgesteld in de MR vergadering van 6 juli 2021

Het ANTI-PESTPROTOCOL wordt elke vier jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.
Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit ANTI-PESTPROTOCOL

Dit protocol is besproken en goedgekeurd tijdens de teamstudiedagen van november 2020 en wordt vastgesteld in de MR vergadering van 19 januari 2021